

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Evropeae Historiae Societatis Iesv Pars ...

Anglia

Bartoli, Daniello

Lvgdvni, 1671

Capvt II. Galliæ motibus Seminarium Remense disturbatur, & Duacum transfertur. Augense penitus concidit. Fundandis aliis incumbit Personius, Vallisoleti, Hispali, & S. Audomari. Quod vltimum floret ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-10773

Gallia motibus Seminarium Remense disturbatur, & Duacum transfertur. Augense penitus concidit. Fundandis aliis incumbit Personius, Vallisoleti, Hispali, & S. Audomari. Quod ultimum floret nobilitate, numero, pietate, ac literis. Moritur Valsinganus. Eius odia in Religionem Catholicam.

CAPVT II.

RESCEBANT cum annis clades nostræ, sed hoc 1589. cum debiliori ex Anglia surgerent, quam vt possent illic rem Catholicam perdere, accessere iis vires ab externis, Galliam vniuersam eiusque ordines, imperij ambitus, cupido improbæ libertatis, dominij ardor, & Religionis studia in partes, factiones, & arma vrgebant suorúmque ipsius viscerum lacerationem. Hoc rei turbido publicæ, ac priuatæ, Seminarium Remense Galliæ diu tam honorificum, tam vtile Angliæ, penitus concidit, eius alumni veluti naufragi nuda in Belgium tulere corpora, & Duaci, vnde illos item tot retro ab annis arma ciuilia, in Galliam egerant denuo confederunt. Sublatis dehinc è medio Guysis Seminarium Augense quod vna eorum fulciebatur beneficentia, vna deletum est. Versabatur inter hæc Robertus Personius in aula Regis Catholici, de mandato Præpositi Aquaiuiæ, ad componendos fluctus quos refractaria quorundam è Societate ingenia partus illius degeneres in eam mouerant, præfocaturi omnino parentem optimam, si tota quam ex seculo captarant impunitate vt licuisset. Audiebatur ab eo perlibenter, & æstimabatur pro viro capacis ingenij, eminentisque iudicij, & virtutis, qualem in Lusitania nouerat & laudarat. Quam ille Regis beneuolentiam solerter adhibuit ad rem Anglorum Catholicam variis subsidiis leuandam, inter quæ fuit Seminario Duacensi attributus in annos census, aliorúmque fundatio, quæ per magnas sollicitudines, & labores, magnitudine præstantis animi, & prudentis, & Regis ardenti commendatione denique confecit, sed eo potissimum auspice, & ductore, cuius si desit propitius oculus & manus suscipiendis rebus, & agendis, alia omnia frustra sint. Fuit enim ostenti diuini, apud se Hispanos sustinuisse placidè Anglorum domos, & solidaritia cum Anglus & hostis idem ab iis censeretur, damnisque ab Drako

nunc maris Præfectum, nunc piratam agente afficerentur frequentibus. Nam & deprædabatur classes ab India, & naues in portu Gaditano ante biennium multas incenderat, & Lusitaniam paulò ante aggressus, multa illic tum diripuerat, tum ceperat loca, nec Vlyssiponi capiendi aliud ei defuerat quàm fides proditoris; singularis tamen Regis Catholici pietas, communis Ecclesiæ quam propriæ suæ vtilitatis amantior ad earum domorum institutionem suis inditionibus largè contulit, quas norat tantoperè, Religioni Catholicæ conferre, huic vero tam piæ liberalitati, respondebat ex æquo virtus adolescentium Anglorum, qui studiorum vitæque omnis fructum alium non spectabant, nisi vt caras inimicas licet, repeterent patrias, iisque ad fidem Catholicam, & salutem iuuandis sudores, & sanguinem donarent: cuius suæ mentis, votique irreuocabilis dedere publicè certum pignus, cum die solenni ad altare teste omni qui aderat populo clara voce iurarunt magnum sanctissimamque iusiurandum, quo sui illius propositi generosam sancirent firmitatem: illorum quidem viuendi ratio eiusmodi erat, vt qui tyrociniam ponerent moriendi pro Catholicæ veritatis, & animarum vita. Ob hæc breui post Hispalis suum illud sibi Collegium gratulans, mira de illo scripsit ad Clementem VIII. summum Pontificem, interque cætera, iuuenes illos cum prodirent monstrari solitos, *Tanquam Seminarium martyrum.* Nec dispari laude splendebat aliud Vallisoleti Collegium quod Philippus II. sua cohonestans præsentia, cum Græca, Hebræa, & propè omnibus quas nouit Europa celebraretur linguis, vna illa respondit, qua Principes animum, alia quauis plenius exprimunt, beneficentia scilicet noua, & insigni: accedebat his quoque matronarum nobilium tenera charitas, quæ iuuenes illos prout appellebant alium, alia suscipiebant alendum & fouendum matrum loco, quas vltro reliquerant.

His adoleuere incrementis hæc Seminaria quæ si semper mansissent Anglorum nostrorum credita gubernationi florent etiamnum numero, virtute, ac literis. Nullum tamen par Audomartensi in Belgio, quod fuit item Personij opus qui, vel vnus tantum his Seminariis statuendis plus Angliæ profuit, quam si nunquam ex ea recessisset, huius quidem condendi hanc habuit causam. Parabatur in Anglia noua lex in eius perniciem si vnquam alia, vt Catholici pueri ex parentum sublato gremio, Caluini didascalis traderentur ad annum vsque decimum septimum. Hinc fore vt ætas à teneris, errore imbuta, & qui solent errorem consequi morum prauitate, vix nisi miraculo reuocaretur ad bonam frugem. Esse igitur non salubre modo, sed necessarium, ætati illi minusculæ asyllum pandere, futurumque ex proba illius in studiis, humanioribus & piis, pia morum educatione suppeterent qui Romam, Hispalim Duacum, & Vallisoletum quot annis mitterentur ad superiores scientias, quæ illic solæ traduntur addiscendas. Constare ad hæc non rara experientia sani magistra consilij prouectiores ætate qui ex Anglia venirent oleren nonnunquam natiuum allium, & erroribus olim, ac licentiæ assuetos quam Oxonij hauserant, non esse satis in veritate Catholica (quam Duaci, & Romæ susceperant,) vitæque constantes, lapsusque narrati

narrari iam nimio plures, offensionis in populum magnæ, & desertiones, in propudiosa proditorum obsequia, & quæstus sacrilegos locatas. Contra vero quos charitas, & patientia, & dexteritas magistrorum non mercenaria, sed gratuito exquisita erudiisset à puero: & pro annorum accessu, præceptionibus congruis pietatis, & literarum imbuisset, euadere in viros securæ in omnes occursum fidæque constantiæ, vsuque illo assuetæ prohibitatis diuturno, ab iis semotos quæ possent illum corrumpere, in naturam transire alteram insita meliorem. Quæ fuit Personio causa Seminarij huius extra Galliam statuendi, per quam nunc latius Calvinismus ferro, & impudentia grassabatur, & hoc præsertim æui anno octogesimo nono, post necem Henrico I I I. ab impiissimo illatam proditore armis & iris ardebant omnia. Hæc curas Personij sagaces verrere Audomarum Belgij ciuitatem, Angliæ vicinam, nunquam non retro Catholicam, frequentem portibus Angliæ proximis, & Anglicano affinem cælo eiusque haustu, cuius erat habenda ratio non leuis cum de pueris ageretur, alienæ auræ temperiem noxiam facile sensuris. Regis ergo Catholici gratia, & Religione singulari sapienter vsus Personius, sui huius consilij effectus est compos aduersantibus, licet eius operi nonnullis, etiam publici ministris suspicionum umbras subueritis; sed Deo eius prudentiam, subsidiis peculiaribus animante, cuius vnus obsequiis illa veluti Angelorum instituebatur in terris domus. Cœpit itaque lætisque dum vixit profectibus, vidit cœpta feliciter crescere, operæ suæ fructu adblandiente coram, & oculos reficiente optato sanctoque spectaculo Anglorum plus centum, ingenuitate puerili, nobilitate, ordine disciplinæ, pietate referentium totidem beatos genios, & virtutum literarumque arma, veritatis hostibus debellandis iam tum mouere incipientium hinc totis latè confinibus in honore & fama, schola Audomarenfis, etiam apud summos Anglorum proceres, nouo quodam prodigio, edictis minacibus vetantes pueros eo mitti; simul inuidentes huic eorum institutioni, de qua non temere induco animum, vt credam peculiater ab se dictum existimari voluisse S. Albani Vicecomitem, eundemque Angliæ cancellarium Baconum, quod de omnibus generatim Societatis I E S V, Collegiis, Academiis, & scholis assererat, cum de recta iuuentutis educatione loqueretur. *Quæ nobilissima, inquit, pars disciplina, reuocata est aliquatenus, quasi postliminio in Iesuitarum Collegiis, quorum cum inuenior industriam, soletiamque, tam in doctrina excolenda, quam in moribus informandis illud occurrit Ag. silas de Pharnabazo talis cum sis, vinam noster esses.* Ac de nobis quidem comiter & honorificè, sed vltima de suo illo desiderio verba in auras ventis portanda iactauit.

Educationis huius præiosæ laus Princeps debetur Ægidio Scondonxio, Belgæ, patria Burchensi, secundo huius Seminarij per annos septemdecim Rectori, cuius etiamnum viget memoria, tanquam viri cum quo inter sexcentos vnus vix reperiatur comparabilis in illo iuuentutis nobilis, & patrij spiritus magisterio aptè dignèque sustinendo tam opportunè illis ordinem temporis, horarum momenta, occupationum vices partitus est; tam

multiplici, fructuosaque industria, literarum pietatisque variauit officia, & modos, vt ardens alioqui ætas, & impatiens regulæ, tenorem illum disciplinæ in articulos, & puncta diei prope scrupulosus contextum ferret non solum patienter, sed iniucundissimè obire. Adiecit & illud generosis ingeniis ad studiorum gloriam ingens calcat æmulationem, crebrumque specimen literarij progressus publicè ostentandi, in quo proprium erat deposito quolibet argumento, improuisos, atque imparatos expeditè seu Latino quis posceret, seu Græco si mallet sermone dicere. Seminarij deinde, administratio Anglis Patribus vt erat æquissimum commissâ, prouectusque iuuenum, ferè nobilium, numerus ad dueentos, eadem qua cœperat fundationis primæ institutione ac regula, quæ cuiusmodi esset Rectore Ægidio, dicat is qui suis ipsemet oculis spectarat Tobias Matthei Eboracensis Archiepiscopi filius, multis inter Anglos titulis celebris, Roma Londinum rediit, cum ex itinere substitisset aliquamdiu Audomari in Seminario, sic de illo Romam ad Personium scripsit carissimum animi sui patrem. Hoc nostro in reditu multas vrbes, easque insignes vidimus, nihil mirabilius Seminario Audomari posito, inter omnia quæ vsquam, & vnquam spectauimus loca, & simillimo, quo inter superos, aliquando me spero potiturum. Tanta illic pietas, ordo tantus, tanta alacritas, dignus planè alumnis tam egregiis Rector, & alumni tanto digni Rectore, nec scio an ij plus eius amoris debeant, an iis ipsemet? quantum enim virtute promouent, tantum eius existimationi, & gloriæ addunt. Ita ille datis anno 1607. à quo anni fluxere sexaginta quibus primam illam natiuæ disciplinæ constantiam Seminarium id tener, eiusque testibus gloriatur tam multis, quàm multos suorum segete religiosos ordines locupletat, ob consimillimum vtrobique viuendi morem, nec laboriosum ex vno virtutis colendæ genere in aliud transiitum.

Nec rerum fluxere vacui, nec operum steriles anni quatuor consequentes; sed gestis præstantium hominum decedit plurimum, nisi cum suis integra nexibus, referantur. Idcirco libenter à truncis & mutilis in præsens abstineo, ad aliena quod attinet, quanquam hæc etiam nostra sunt, continet hic annus sæculi nonagesimus, obitum Francisci Vvalsingani, toties & semper in perniciem rei Catholicæ memorati, quem adulatores eius historici sagacissimum quidem vocant indagatorem coniurationum, sed addunt etiam earundem in Catholicorum exitium astutissimum inuentorem, & concinnatorem, quod nefas sanare se putant, imo & probare necessitate patriæ pietatis, quietis publicæ, & Reginæ tuto conseruandæ. Ad hoc falsis vti debuisset, & per infamiam & mortes Catholicis optimis, & sanctis Sacerdotibus, ex confictis proditiõibus illatas grassari ad vnâ aliquam, quæ forte vera deprehenderetur, hisque, licet innocentium mortibus, & cognitionum seueritate tam crudeli deterrere mortales à rebellionibus mouendis. Quod olim sibi iuueni responsum, à Iurisperito Protestante (Campiani damnandi cum cæteris iudice) scripto reliquit Thomas Fitzherbertus. Campianus, aiebat, euidentissimè, & ad omnem iuris probationem

bationem insons & innocens fuit. Quid igitur arguebat Thomas, hoc monstri est? aut vestra hæc quam portentosa religio, quæ reos pronuntiat, morte damnat, infamia notat homines evidentissimè innocentes? at is mihi disertè respondit, ob securitatem regni non licere id modo, sed frequenter etiam debere. Hæc Anglus nobilis, & qui annos Elizabethæ omnes implicatissimos rebus publicis & priuatis euoluerit, omnes inueniet vno vtili circumscriptos per fas & nefas æqualiter quæsito, quoties vtrumque ad vile pariter faceret, ac velut in plano depressionibus locorum exprimendis omnes cadunt vnum in punctum lineæ, palatiorum, carceris, tabernarum, templorum, indiscriminatim ad vnum singulæ descendunt. Sic Elizabethæ scena omnis regia, & quicquid in ea editum, puncto immobili, consiliorum omnium mensura, & Regula vtili scilicet nitebatur sacra & profana; religio & arma; Parliamenta & leges; consilia & tribunalia; & qui apud eam tanti erat, delectus Ministrorum, qui eius artes etiam intimas diuinarent, & ad eas agendo tenderent, ac vt de aliis sileam tam multis, quorum nolle me penitus meminisse ab initio sum professus, vnus eorum extitit Franciscus Vvalsinganus, in Religionis, & Catholicorum ruinam natus, solusque omnium complexus venena, haud sibi aliter quam serpenti futura vsui, hoc est non suo cuiquam pabulo vel bono, sed alieno tantum odio & malo. Sua enim se in Catholicos perdebat rabie, ac dum ij dolerent, suos flocci habebat dolores viginti millia librarum quot annis in diuersissimam, & perfidissimam exploratorum colluuiem ab eo consumpra, scriptum est, eodem quo mortuus est Aprili mense, in delatores, in falsos Catholicos, in testes paratos iurare, quicquid iurati poposcisset, in apostatas sceleratissimos, factionum auctores, nobilitatis inquietæ faces, & rerum duces in religione nouandarum, quas ab se postmodum sagacitate sua mentiebatur deprehensas. Illum quidem nobis Camdenus cefingit tam pauperem, & tot nominibus exhaustum, vt mortuo sumptus defuerit, non dico ad funus hominis supremæ in regno dignitatis, sed neque plebeij & proletarij, eius velut nequissimæ bestiæ cadauer, noctu, furtim, nullo pacem precante, nullo comitante in altum sepulchrum proiectum est.

